

3.11.2025

Kaupunkitekniikan keskus
Investoinnit, Suunnittelu
Ramboll Finland Oy / Mari Antere

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

KAAVA-ALUEET: Finnnoon keskus, Tiistilä II

PUISTOALUEEN NIMI: Finnoviken, Bongarinniitty, Kiikaripuisto, Nuottasalmenpuisto, Nuottasalmenniitty, Nuottasalmenranta, Tiistilänpuisto, Tiistinkallio, Björkuddeninranta, Syvänsalmenmetsä, Vapaaniemenluhta

1 HANKKEEN TIIVISTELMÄ

Finnovikenin alueen puistosuunnitelman tavoitteena on säilyttää alueen luontoarvot kaupungin kasvaessa ja virkistyskäytön lisääntyessä. Aluetta kehitetään luontolähtöisesti niin, että yhteensovitetään alueella viihtyvien lintujen ja muiden käyttäjien tarpeita. Alueen kasvava käyttöpaine ohjataan kauemmaksi Finnovikenin altaan luota uusien reittien ja opastuksen avulla. Puistosuunnitelma pohjautuu Finnnoon keskuksen asemakaavaan sekä kaavoitusvaiheessa laadittuun Finnnoon linnustollisesti arvokkaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

2 SUUNNITELMAN SISÄLTÖ

2.1 Nykytilanne ja lähtökohdat

Finnovikenin alue sijaitsee Espoon Kaitaan ja Matinkylän kaupunginosissa, ja suurimmalta osaltaan Finnnoon keskuksen asemakaava-alueella. Suunnittelualue rajautuu länsireunalla Ridarinreittiin ja Kiikaripuiston sekä Syvänsalmenmetsän puistoalueisiin, pohjoisreunalla Suomenlahdentiehen ja Finnevikinsiltaan, itäreunalla asuinrakennusten korttelialueisiin, lähivirkistysalueisiin, hevosurheilukeskuksen korttelialueeseen ja Kalastajantiehen, etelästä merenrannan suojaviheralueisiin, Hylkeenpyytäjäntiehen sekä voimalaitoksen ja entisen jätevedenpuhdistamon alueeseen. Suunnittelualueen länsireunalle on rakentumassa uusi Finnnoon keskus.

Suunnittelualue on vanhaa merenlahtea, jota on vuosikymmenten aikana täytetty ja padottu erilliseksi vesialtaaksi, jonka reunat ovat ruovikoituneet. Allasta on käytetty myös jäteveden puhdistamon ylivuotoaltaana. Nykyisin alue on linnustollisesti arvokas kosteikko ja alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma asemakaavoituksen yhteydessä.

Alue on hyvin saavutettavissa paikallisesti sekä myös laajemmin metroyhteyden rakennuttua Matinkylään ja Finnooseen. Alueelle saavutaan etelästä Rantaraitin suunnasta, idästä Nuot-tasalmentien ja Kalastajantien suunnasta, lännestä Ridarinreitiltä ja pohjoisesta Suomenlah-dentieltä sekä rakentuilta puistoraiteilta.

Finnovikenin allasta ympäröi luontopolku, joka on aktiivisessa käytössä. Luontopolku tarjoaa paikan virkistytymiselle ja se mahdollistaa linnuston tarkkailun alueen kahdesta lintutor-nista. Alueen poikki virtaa kaksi purouomaa, eteläreunan Djupsundsbacken ja pohjoisesta laskeva, altaan itäpuolelta kulkeva Finnobäcken. Finnovikenin altaan länsireunalla on metsit-tyvää niittyä ja avointa ruderaattia; Finnobäckenin itäpuolella on tulvivaa luhtaa sekä arvo-niittyä; koillisreunalla metsäinen maasto nousee kohti Tiistinkalliota.

Linnustoarvojen lisäksi alueella on tunnistettu myös muita luontoarvoja, kuten esimerkiksi viitasammakko, liito-orava, lepakko, idänkirsikorento, aarnisammal ja lahekaviosammal, jotka otetaan alueen suunnittelussa huomioon. Lisäksi Finnobäckenissä (Finnoonoja) esiin-tyy taimenta, joka on otettava rakennustoimissa, kuten sillanrakentamisessa, huomioon.

Finnovikenin altaan länsipuolella sijaitsevalla vanhalla täyttömaa-alueella on paikoitellen pi-laantunutta maaperää, jota on tutkittu ja josta on laadittu riskinarvio. Riskinarvion mukaan pilaantuneet maat eivät aiheuta vaaraa. Jatkosuunnittelussa täyttömaa-alue tutkitaan tarvit-tavilta osin uudestaan ja varmistetaan, että altistusriskiä ei synny. Ennen alueen kaivuutöi-den aloittamista, päivitetään riskinarviota ja tehdään tarvittaessa ympäristönsuojelulain 527/2014 136 §:n mukainen ilmoitus pilaantuneen maaperän puhdistamisesta Uudenmaan ELY-keskukselle.

2.2 Suunnitelman sisältö

Puistosuunnitelman toimenpiteet painottuvat Finnoon keskuksen tuntumaan Bongarinniityn (VL-1) lähivirkistysalueelle, Kiikaripuistoon (VL) ja Finnovikenin suojelualueelle S-1. Lisäksi uusia reittiyhteyksiä on suunniteltu altaan itäpuolelle Tiistilänpuistoon (VL).

Luontoarvojen säilyminen ja yhteensovittaminen

Suunnittelualue säilytetään suurelta osin nykytilassaan, jolloin nykyistä puustoa ja muuta kasvillisuutta voidaan säilyttää mahdollisimman paljon. Alueen linnustoarvojen vuoksi kulkua pyritään ohjaamaan niin, että alueen arvokkaalle linnustolle ei koidu liikaa häiriötä. Altaan länsireunalle rakennetaan näkösuojarakenne, joka vähentää linnustolle koituvaa häiriötä.

Espoon kaupungin suunnittelualueen ulkopuolella sijaitseville liito-oravan lisääntymis- ja le-vähdyspaikoille saamien poikkeuslupien ehtona on liito-oravan kulkuyhteyksien säilyttämi-nen ja parantaminen suunnittelualueella. Myös suunnittelualueella, tarkemmin sen itä-osissa, on liito-oravien ydin- ja elinalueita, joilla sijaitsee lajin lisääntymis- ja levähdyspaik-koja. Liito-oravan kulkuyhteyksiä pyritään vahvistamaan puustoistutuksin.

Alueen monimuotoisuutta lisää avoin ruderaattialue, joka on ihmistoiminnan muokkaamaa karua joutomaata. Ruderaattialueella esiintyy monipuolinen kasvilajisto, joka tarjoaa ravintoa linnuille ja hyönteisille. Alueella esiintyy myös runsaasti vieraslajeja, kuten jättipalsami, ko-mealupiini ja kurtturnuusu, joiden hävittäminen ja leviämisen estäminen on tärkeää alueen hoidon ja käytön kannalta.

Finnovikenin altaan ruoppausta ja vesikasvien poistoa on suunniteltu tehtävän umpeenkasvun estämiseksi ja linnuston elinolosuhteiden turvaamiseksi, mikäli altaan umpeenkasvu alkaa edetä. Altaan pohjassa on pilaantuneita maita, jotka on otettava huomioon, mikäli toimenpiteitä tehdään. Pienimuotoista ruoppausta ja kasvillisuuden poistoa tehdään tarvittaessa altaan vesitasapainorakenteiden toimivuuden turvaamiseksi. Ruoppaus- ja niittoalueet määritellään seurantojen tulosten perusteella. Toimenpidealueet pyritään pitämään pienialaisina. Ruoppaustoimissa sekä kaikissa altaalle tehtävissä toimissa tulee huomioida linnuston pesimärauha, liito-oravayhteyksien säilyminen sekä viitasammakon ja idänkirsikorennon liisäntymis- ja levähdyspaikat.

Reitit ja valaistus

Alueen reittien kehittämisen tavoitteena on ohjata kasvava virkistyskäyttöpaine, ja esimerkiksi pyöräily ja koirien ulkoiluttaminen, kauemmas linnustollisesti arvokkaasta Finnovikenin altaasta. Altaan ympäri kiertävä luontopolku säilytetään pääosin nykytilan mukaisena. Koirien ulkoiluttaminen ja pyöräily kielletään allasta kiertävällä luontopolulla ja sille johtavilla raittiyhteyksillä. Valaistus säilytetään toistaiseksi altaan eteläisellä luontopolun osalla, missä se nähdään tarpeelliseksi aiemmin saadun asukaspalautteen pohjalta. Muutoin luontopolkua altaan ympärillä, tai pitkospuureittiosuuksia, ei valaista.

Alueen länsiosassa uusia reittejä ovat:

- 3,5 metriä leveät yhteydet Ridarinreitiltä pohjoiselle oleskelualueille,
- 3,5 metriä leveä Kiikaripolulta vesialtaalle suuntautuva reitti ja
- Bongarinniityn pohjois-eteläsuuntainen 3 metriä leveä reitti.

Nämä kaikki reitit on suunniteltu kivituhkapintaisiksi.

Alueen pohjoisosassa Ridarinreitiltä Finnevikin sillan ali kulkeva 3 m leveä Skönärinpolku on myös kivituhkapintainen. Finnobäckenin uoman yli rakennetaan uusi Skönärinsilta. Uudet raitit ja Bongarinniityn oleskelualueet valaistaan.

Alueen itäosassa uusia kivituhkapintaisia reittejä ovat 3,5 metriä leveät Tiistilänraitti ja Vapaaniemenreitti. Vapaaniemenreitti jatkuu pohjoiseen 1,5 metriä leveänä polkuna osittain kivituhkapintaisena ja osittain pitkospuurakenteisena. Pitkospuureitti haarautuu ja liittyy koillisessa Tiistinkallionraitille ja luoteesta uudelle pohjoiseen suuntaavalle Skönärinpolulle. Tiistilänraitti ja Vapaaniemenreitin 3,5 metriä leveä osuus valaistaan.

Finnobäckenin uoman yli rakennetaan uusi Skönärinsilta. Silta on teräsrastikkosilta kantavalla kaiteella sekä teräsbetonikannella. Päällysrakenne on perustettu molemmista päistään paalutetuille teräsbetonisille maatuille. Sillan kaiteina toimivat teräksiset sälekaiteet.

Alueen valaistuksessa huomioidaan luontoarvot ja käytetään esimerkiksi yöhimmennystä sekä lämmintä valon sävyä.

Vesihuolto ja tekninen verkosto

Tiistilänraitilla sijaitseva nykyinen huonokuntoinen 1200 mm RST-hulevesirumpu korvataan uudella rummulla. Rumpuja lisätään risteämään uusien ja uusittavien raittien kohdille, jotta kuivatus toimii. Osa Ridarinreitillä kulkevasta nykyisestä DN600/800-kaukolämpöputkesta

(noin 300 m) siirretään puiston länsipuolella kulkevan raitin viereen, nykyisen DN800-kaukolämpöputken oikealle puolelle. Samassa yhteydessä myös olemassa olevat telekaapelit siirretään raitin kohdalla uuteen paikkaan.

Tavanomaisilla rankkasateilla Finnoon keskuksen poikkikaduilta ja Ridarinreitiltä muodostuvat hulevedet ohjataan Ridarinreitin viereen toteutettavaan matalaan ojapainanteeseen, josta edelleen kaivojen kautta Ridarinreitin 800 mm hulevesiviemäriä pitkin rakennettuun Syvänsalmenmetsän kosteikkoalastaan. Puiston puolelle ei tavanomaisissa sadetilanteissa johdu vesiä.

Sen sijaan tulvatilanteissa hulevesiä voi johtua puiston puolelle, jossa ne hetkellisesti lammikoituvat maaston nykyisissä ojamaisissa painanteissa. Puiston nykyinen maanpinta viettää kohti etelää, jonne myös vedet ohjautuvat. Jatkosuunnittelussa tutkitaan tarkemmin tarve muotoilla paikallisesti maastoon matala ojapainanne vesien ohjaamiseksi. Samoin tarkistetaan tarve rummulle suunnittelualueen eteläosassa.

Suunnittelualueen koilliskulmaan johtuu rummulla Suomenlahdentien ali vesiä melko laajalta valuma-alueelta (Tiistinmäen alue). Nykyisellään vedet lammikoituvat ja imeytyvät Vapaanienluhdan metsäalueella ja liian kosteat maaperäolosuhteet ovat aiheuttaneet puukuolemia. Jatkosuunnittelussa on tutkittava tarkemmin näiden vesien hallinnan kehittämisen mahdollisuudet esim. uutta avouomaa pitkin kosteikolle.

Toiminnot

Finnovikenin aluetta kehitetään luontolähtöisesti turvaamalla alueen nykyiset linnustoarvot ja huomioimalla alueen muitakin luontoarvoja, kuten uhanalaisten ja harvinaisten lajien elinolosuhteiden säilyttäminen ja ruderaattialueen kehittäminen. Aluetta kehitetään myös virkistytymiseen, opetustoimintaan ja luontoharrastuksen edistämiseen.

Uudet linnuston tarkkailurakenteet sijoittuvat altaan luoteisreunalle. Ne kytkeytyvät osaksi rannan luontopolkua myötäilevään näkösuojarakenteeseen, joka antaa suojaa altaan linnustolle. Näkösuojarakenteeseen on sijoitettu erilaisia kurkistuspaikkoja linnuston seuraamiseen. Osa rakenteista on ritiläpintaisia ja esteettömiä. Rannan näkösuojarakenne koostuu teräspalkeista ja rakenteessa hyödynnetään alueelta kaadettavaa ja poistettavaa materiaalia, esim. puunrunkoja. Näkösuojarakenteen pohjoisosuudella pensasistutukset ovat sijoitettu osaksi rakennetta, jolloin rakenne maastoutuu altaalta päin tarkasteltaessa. Eteläosuu-
della näkösuojarakenne madaltuu vähitellen ja häipyä korkeiden pensasistutusten lomaan.

Ridarinreitin varren näkösuojarakenteella lievennetään Finnoon keskuksen rakentamisesta aiheutuvaa haittaa linnuille. Rakenne koostuu erillisistä elementeistä, joiden välistä näkee taustapuustoa. Näkösuojarakenteiden korkeus on vähintään 2 metriä.

Nykyiset 2 lintutornia altaan etelä- ja itäreunalla säilytetään. Kauemmas altaasta suunnittelualueen koillisreunaan sijoittuvat pitkospuut tarjoavat pohjois-eteläsuuntaisen virkistysyhteyden sekä mahdollisuuden luonnon tarkkailuun kostean luhdan alueella.

Länsireunan sisääntuloaukioille on tuotu oleskelun mahdollistavia rakenteita, erilaisia penkejä, pöytäryhmiä ja riippukeinuja. Aukiolle on myös aseteltu alueelta kaadettuja puita lahopuiksi. Oppimisympäristöissä pääsee lähemmin tutustumaan alueeseen ja sen

luontoarvoihin esimerkiksi infokylttien, tarkkailurakenteiden tai rakennettujen törmien kautta, jotka voivat tarjota ympäristöjä pölyttäjähöyrynteisten pesäpaikoiksi.

2.3 Esteettömyys

Altaan länsirannalla sijaitsevaa reittiä kehitetään esteettömäksi Syvänsalmenmetsän ja pohjoisen oleskelualueen välillä. Reitin varrelle tulee esteettömiä rannan tarkkailurakenteita sekä useita levähdyspaikkoja. Reitille on esteettömät yhteydet Finnoon keskuksen suunnasta. Puistoalueelle pääsee kulkemaan esteettömästi Ridarinreitin varrelta Syvänsalmenmetsän ja Kiikaripolun kohdalta sekä AK 31132 kaakkoiskulman kohdalta pohjoiselle oleskelualueelle johtavaa reittiä pitkin.

3 SUUNNITELMAN VAIKUTUKSET

Rakennettavat ulkoilureitit parantavat ja monipuolistavat alueen ulkoilumahdollisuuksia sekä liikkumista alueen sisällä. Alueen käyttöpaineen aiheuttamaa häiriötä linnustolle vähennetään uusilla näkösuojarakenteilla sekä ohjaamalla pyöräily ja koirien ulkoiluttaminen kauemmaksi linnustollisesti arvokkaalta altaalta. Myös uudet oleskelun mahdollistavat aukiot sijoituvat kauemmaksi altaasta. Oppimisympäristöt ja tarkkailurakenteet tarjoavat monipuolisia tapoja käyttää aluetta oppimiseen ja luonnon havainnointiin. Näiden avulla lisätään tietoisuutta alueen luonnon monimuotoisuudesta sekä käytön rajoituksista.

Alueen kasvillisuuden kulumista on pyritty vähentämään mm. kulun ohjaamisella sekä pitkospuurakenteilla. Suunnitelmissa on lisätty ruderaattilajien elintilaa ja uusilla puuistutuksilla parannetaan liito-oravien kulkuyhteyksiä. Alueen vanhat aumat, jotka sisältävät pilaantuneita maita, jätetään koskematta.

Suunnittelua on tehty luontolähtöisesti ja tukemalla luonnon omia prosesseja mm. paikalta kerättävien materiaalien hyödyntämisessä näkösuojarakenteissa. Kerrokselliset ja monilajiset istutukset tuovat näkösuojaa linnustolle, samalla kun ne parantavat liito-oravien elinympäristöjen tärkeitä yhteyksiä.

4 KUSTANNUKSET JA AIKATAULU

Suunnittelualueen rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 2,83 miljoonaa euroa (alv 0%).

Suunnitelma on tavoitteena toteuttaa vaiheittain alkaen vuodesta 2027.

5 VUOROVAIKUTUS

Suunnitelmaa on kehitetty yhdessä alueella toimivien asukas- ja luontojärjestöjen kanssa. Kävelyhaastattelut järjestettiin 10.10.2024 ja 22.10.2024. Puistosuunnitelmaluonnokset olivat kommentoitavina 3.6.–17.6.2025 välisen ajan Ota kantaa -palvelun sivuilla.

Palveluun tuli yhteensä 18 palautetta, joista pääosa oli myönteisiä ja hankkeen toteutusta odottavia. Osassa palautteista suunnitelmaa kokonaisuutena kiiteltiin, mutta toisaalta nostettiin esiin huolia luontoarvojen säilymisestä alueen kehittämisen myötä. Kommenteissa toivottiin olevan kasvillisuuden ja luonnontilaisen ilmeen sekä erityisesti linnuston elinolojen säilyttämistä ja parantamista. Osassa palautteita kritisoitiin muutosten, erityisesti näkösuojarakenteiden, massiivisuutta sekä esimerkiksi suunniteltujen oleskeluaukioiden laajuutta. Lisäksi

toivottiin erityisesti lapsille suunnattuja virikkeitä, jotka innostaisivat ulkoiluun ja luonnontarkkailuun. Pyöräilyn ja koirien ulkoilutuksen rajoittamista erityisesti luontopolulla toivottiin sekä lisää roska-astioita.

Toimintojen ja käytön yhteensovittaminen alueen erityisten luontoarvojen kanssa on ollut suunnittelun lähtökohta. Luontoarvojen säilyttämiseksi ja kulumisen ehkäisemiseksi kulkua ohjataan aiempaa selkeämmin uusille reiteille kauemmas altaasta, ja luodaan uusia luonnontarkkailu- ja oleskelupaikkoja nykyisten rinnalle. Uudet sisääntulo- ja oleskeluaukiot palvelevat muun muassa alueelle kokoontuvia ryhmiä, jolloin häiriö altaan välittömässä läheisyydessä vähenee. Kommenttien pohjalta oleskeluaukioita pienennettiin ja reittien varrelle lisätään roska-astioita. Opastusta sekä alueen luontoarvoista että käytön rajoituksista lisätään, ja opastaulujen sisällöissä tullaan jatkosuunnittelussa ottamaan huomioon eri käyttäjäryhmät. Pyöräily ja koirien ulkoiluttaminen ohjataan pois luontopolulta ja luontopolulle johtavilta reiteiltä. Asemakaavan edellyttämät näkösuojarakenteet lisäävät suojavaikutusta arvokkaan lintukosteikon suuntaan, ja niiden ulkonäköön ja sopeuttamiseen maisemaan kiinnitetään jatkosuunnittelussa huomiota.

Lisäksi useammassa palautteessa toivottiin havainnekuvissakin näkyvän lämpövoimalaitoksen piipun poistamista maisemaa rumentavana. Kyseinen rakenne ei sijaitse puistosuunnitelman suunnittelualueella puistossa eikä kaupungin maanomistuksessa, joten rakenteeseen ei tällä suunnitelmalla voida vaikuttaa.